

Mihaela Daniela Cîrstea • Ioana Hristescu
Carmen Iosif • Adina Papazi • Laura Raluca Surugiu

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA A **VIII**-A

- unități de învățare
- teste inițiale și finale
- propuneri de subiecte
pentru teză
- teste de autoevaluare

Cuprins

Cuvânt-înainte	3
Teste inițiale (1–5)	5
UNITATEA 1:	
CARTEA – OBIECT CULTURAL. NOȚIUNI DE SINTAXĂ, CONSTRUCȚII INCIDENTE. SITUAȚIA DE COMUNICARE	16
I. Cartea – obiect cultural	16
II. Noțiuni de sintaxă, construcții incidente	19
III. Situația de comunicare	22
UNITATEA 2:	
STRUCTURA TEXTULUI LIRIC. LEXICUL. COMENTAREA UNOR SECVENȚE DIN TEXTE LIRICE	24
I. Structura textului liric	24
II. Lexicul	30
III. Comentarea unor secvențe din texte lirice	35
UNITATEA 3:	
FIGURI DE STIL, VERSIFICAȚIE, TEXT ARGUMENTATIV. FONETICĂ	37
I. Figuri de stil, versificație, text argumentativ	37
II. Fonetică	44
UNITATEA 4:	
STRUCTURA TEXTULUI NARATIV. PREDICATUL/SUBORDONATA PREDICATIVĂ	51
I. Structura textului narativ	51
II. Predicatul/Subordonata predicativă	57
UNITATEA 5:	
NUVELA. SUBIECTUL/PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ SUBIECTIVĂ	68
I. Nuvela	68
II. Subiectul/Propoziția subordonată subiectivă	74

UNITATEA 6:	
BALADA POPULARĂ. ATRIBUTUL. PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ ATRIBUTIVĂ. COMENTAREA UNOR SECVENȚE DIN TEXTE LA PRIMA VEDERE, PE BAZA UNOR CERINȚE DATE	82
I. Balada populară	82
II. Atributul	88
III. Propoziția subordonată atributivă	94
IV. Comentarea unor secvențe din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date	99
UNITATEA 7:	
ROMANUL. COMPLEMENTUL DIRECT. PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ DIRECTĂ. COMPLEMENTUL INDIRECT. PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ INDIRECTĂ	102
I. Romanul	102
II. Complementul direct	108
III. Propoziția subordonată completivă directă	112
IV. Complementul indirect	118
V. Propoziția subordonată completivă indirectă	123
UNITATEA 8:	
CARACTERIZAREA PERSONAJELOR. COMPLEMENTE/SUBORDONATE CIRCUMSTANȚIALE: DE MOD, DE TIMP, DE LOC	129
I. Caracterizarea personajelor	129
II. Complemente/subordonate circumstanțiale: de mod, de timp, de loc	133
UNITATEA 9:	
STRUCTURA TEXTULUI DRAMATIC	148
UNITATEA 10:	
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE CAUZĂ/PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE SCOP	157
UNITATEA 11:	
TEXTE NONLITERARE	163
UNITATEA 12:	
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONCESIVĂ/ PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONDIȚIONALĂ/ PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONSECUTIVĂ	169
TESTE FINALE (1–5)	177
Subiecte de teză. Semestrul I	191
Subiecte de teză. Semestrul al II-lea	204

Cuvânt-înainte

Ne-am propus ca prin intermediul caietelor de exerciții pentru clasele V–XII să oferim elevilor și profesorilor un auxiliar util, unitar, care să le fie de ajutor începând cu primii ani ai învățământului gimnazial și terminând cu ultima clasă de liceu. Considerăm oportună realizarea unor culegeri care să fie folosite alături de manuale în procesul de învățare de zi cu zi, deoarece se oferă un instrument constant de lucru atât individual, cât și la nivelul clasei. Materialele pe care noi le propunem sunt în concordanță cu programele școlare în vigoare, iar itemii sunt formulați în acord cu cerințele standard de evaluare.

Am dorit ca prin culegerile noastre să le oferim elevilor și posibilitatea de a descoperi frumusețea și valoarea literaturii române, prin alegerea unor texte-suport care nu apar în manualele alternative din prezent. În acest fel sperăm să le redeșteptăm elevilor pasiunea de a citi, de a se apropia de textul literar cu plăcere, dincolo de dorința firească de altfel, de a obține rezultate bune la școală și la examenele naționale.

Fiecare culegere cuprinde un număr generos de texte, diversificate din punct de vedere al tematicii și al tipului de scriitură, care pot fi lucrate de elevi fie împreună cu profesorii lor pentru fixarea cunoștințelor, fie individual pentru obținerea performanței. Lor li se adaugă, în cazul caietelor de la gimnaziu, variate exerciții de gramatică, cu grad diferit de complexitate, iar în cazul caietelor pentru liceu, propuneri de redactare a textelor argumentative și a unor eseuri structurate sau libere.

De asemenea, sunt cuprinse modele de teste inițiale și finale, propuneri de subiecte de teză, iar în cazul culegerii pentru clasa a XII-a și modele de subiecte pentru examenul de bacalaureat. Astfel, profesorul de limba și literatura română poate găsi în aceste culegeri resurse bogate pentru activitatea la clasă și pentru conceperea testelor de evaluare, iar elevii pot să se autoevalueze după încheierea unor unități de învățare sau la finalul semestrului/anului școlar.

De asemenea, am încercat să valorificăm experiența noastră didactică în realizarea acestor culegeri, insistând mai ales pe dimensiunea lor practică, aplicată, scopul nostru primordial fiind acela de a oferi instrumente de lucru de valoare, raportate atât la conținuturile programei școlare, cât și la interesul elevilor.

Sperăm ca aceste culegeri să se dovedească utile și vă dorim mult succes în studiul limbii și literaturii române!

Autoarele

TESTE ÎNȚIALE

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 78 de puncte. Pentru redactarea întregii lucrări se acordă 12 puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 50 de minute.

TEST ÎNȚIAL 1

Partea I

(48 de puncte)

A. Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

*Urcând pe pomi, zâmbind pe casă,
Se surpă rozele grămadă,
Sau întocmesc câte-o cascadă
Pe vreo alee mai retrasă.*

*Parfumul lor purtat în stradă,
Întinde-a lui subțire plasă...
Urcând pe pomi, zâmbind pe casă,
Se surpă rozele grămadă.*

*De-oricâte stavili nu le pasă:
Sunt un torent, sunt o cascadă,
Ce-n voia soarelui se lasă,
Dar ce, de cum sfârșesc să cadă,
Reurcă-n pomi, zâmbesc pe casă.*

(Alexandru Macedonski, *Rondelul cascadelor de roze*)

1. Transcrie un cuvânt format prin derivare și altul prin compunere. **6 puncte**

.....
.....

2. Extrage din text trei cuvinte din câmpul semantic al *naturii*. **6 puncte**

.....
.....
.....

3. Explică rolul cratimei în ultimul vers. **6 puncte**

.....
.....

4. Completează tabelul următor, precizând valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele menționate în coloana din stânga. **6 puncte**

Cuvântul	Valoare morfologică	Funcție sintactică
zâmbind		
vreo		
a lui		

5. Extrage din text un predicat verbal și un predicat nominal și analizează-le. **6 puncte**

.....

.....

B. 1. Identifică în text două figuri de stil diferite. **6 puncte**

.....

.....

2. Explică în maximum 5 rânduri (aproximativ 50 de cuvinte) semnificația strofei a doua. **6 puncte**

.....

.....

.....

.....

.....

3. Numește o trăsătură a genului liric care este ilustrată în textul dat. **6 puncte**

.....

.....

Partea a II-a (30 de puncte)

Redactează o compunere, de 8–10 rânduri (80–100 de cuvinte), în care să descrii o grădină de flori; folosește trei cuvinte/sintagme din textul citat și dă un titlu sugestiv acestei compuneri.

Cuvinte selectate:,,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor, nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (unitatea compoziției – 1p.; coerența textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.)

TEST INIȚIAL 2

Partea I

(48 de puncte)

A. Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

Toate s-au schimbat; numai părintele Trandafir a rămas precum a fost: verde, vesel și harnic. Dacă părul cărunt și barba căruntă nu ar vesti vremea lui, am crede că copilașii cu care se joacă înspre seară la laița cea de dinaintea casei sunt copilașii lui. Unul dintre copilași, pe care l-a ridicat ca să-l sărute, îi fură pălăria din cap și fuge cu ea năstrășnic. Măriuca deschide fereastra și strigă: „Trandafirică al mamei, nu lăsa pe moș-tătuca cu capul gol.” Apoi fuge de la fereastră, pentru ca să prindă pe Ileana, care a furat ceapța bunichii, s-a împodobit cu ea și vine să se fâlească la moș-tătuca. Moș-tătuca râde din toată inima; îi place gluma. Tocmai vine de la vecernie și părintele Coste, și prinde atât pe Ileana cât și pe Măriuca, le sărută, și apoi se pune pe laiță lângă socrul său. Marcu, vecinul, vechiul prieten, socrul Măriucăi, om de casă, vede alaiul și vine și el să steie de vorbă. „Bătrânule, na-ți căciula, nu sta cu capul gol!” grăiește bunica, întinzând căciula pe fereastră.

Un om din sat trece, le poștește „bună odihnă” și-și zice: „Ține-l, Doamne, la mulți ani, că este omul lui Dumnezeu!”

(Ioan Slavici, *Popa Tanda*)

1. Transcrie trei cuvinte derivate din fragmentul citat.

6 puncte

.....
.....
.....

2. Alcătuieste un enunț în care cuvântul *gol* să aibă altă valoare morfologică decât în text.

6 puncte

.....

3. Notează câte un sinonim potrivit pentru fiecare dintre următoarele cuvinte din text:

6 puncte

a săruta

a se împodobi

a prinde

4. Explică utilizarea ghilimelelor în fragmentul citat.

6 puncte

.....
.....

5. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru următoarele cuvinte din text:

6 puncte

Cuvântul	Valoare morfologică	Funcție sintactică
lui		
care		
sat		

B. 1. Numește un mod de expunere din fragmentul citat.

6 puncte

.....
.....

2. Transcrie o structură care conține o enumerație din textul citat.

6 puncte

.....
.....

3. Comentează, în 3–5 rânduri (30–50 de cuvinte), secvența: *Un om din sat trece, le pofteste „bună odihnă” și-și zice: „Ține-l, Doamne, la mulți ani, că este omul lui Dumnezeu!”*

6 puncte

.....
.....
.....
.....

Partea a II-a

(30 de puncte)

Redactează o compunere, de 8–10 rânduri (80–100 de cuvinte), în care să prezinți o persoană/un personaj care este un model pentru tine; poți utiliza figuri de stil din fragmentul citat; dă un titlu sugestiv compunerii tale.

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor, nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (unitatea compoziției – 1p.; coerența textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.)